

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

P8_TA(2015)0273

Harmonizacja niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 lipca 2015 r. w sprawie wdrożenia dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (2014/2256(INI))

(2017/C 265/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 4, 26, 34, 114, 118 oraz 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- – uwzględniając art. 27 Powszechnej deklaracji praw człowieka,
- – uwzględniając Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (TRIPS) z 1994 r.,
- uwzględniając konwencję UNESCO z dnia 20 października 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego,
- uwzględniając art. 11, 13, 14, 16, 17, 22 i 52 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając dyrektywę 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym⁽¹⁾,
- uwzględniając konwencję berneńską o ochronie dzieł literackich i artystycznych, a w szczególności test trzystopniowy,
- uwzględniając traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim z dnia 20 grudnia 1996 r.,
- uwzględniając traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach z dnia 20 grudnia 1996 r.,
- uwzględniając traktat WIPO o artystycznych wykonaniach audiowizualnych przyjęty podczas konferencji dyplomatycznej WIPO w sprawie ochrony widowisk audiowizualnych w Pekinie dnia 24 czerwca 2012 r.,
- uwzględniając badanie dotyczące praw własności intelektualnej przeprowadzone wspólnie przez Europejski Urząd Patentowy oraz Urząd Harmonizacji Rynku Wewnętrznego pt. „Sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej: wkład w wyniki gospodarcze i zatrudnienie w UE” z września 2013 r.,
- uwzględniając Traktat z Marrakeszu o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/26/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/37/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. zmieniającą dyrektywę 2003/98/WE w sprawie ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/28/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10.

⁽²⁾ Dz.U. L 84 z 20.3.2014, s. 72.

⁽³⁾ Dz.U. L 175 z 27.6.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 299 z 27.10.2012, s. 5.

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

- uwzględniając dyrektywę 2006/116/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych ⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/77/UE z dnia 27 września 2011 r. dotyczącą zmiany dyrektywy 2006/116/WE w sprawie czasu ochrony prawa autorskiego i niektórych praw pokrewnych ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 93/83/EWG z dnia 27 września 1993 r. w sprawie koordynacji niektórych zasad dotyczących prawa autorskiego oraz praw pokrewnych stosowanych w odniesieniu do przekazu satelitarnego oraz retransmisji drogą kablową ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej ⁽⁵⁾, która zmienia dyrektywę Rady 92/100/EWG ⁽⁶⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2001/84/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 września 2001 r. w sprawie prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie opłat licencyjnych za kopie na użytek prywatny ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 12 września 2013 r. w sprawie promowania europejskiego sektora kultury i sektora kreatywnego na rzecz wzrostu gospodarczego i wzrostu zatrudnienia ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 11 września 2012 r. w sprawie internetowej dystrybucji utworów audiowizualnych w UE ⁽¹⁰⁾,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 22 września 2010 r. w sprawie poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej na rynku wewnętrznym ⁽¹¹⁾,
- uwzględniając konsultacje publiczne w sprawie przeglądu przepisów UE dotyczących praw autorskich prowadzone przez Komisję w okresie od 5 grudnia 2013 r. do 5 marca 2014 r.,
- uwzględniając swą rezolucję z dnia 16 lutego 2012 r. w sprawie petycji 0942/2011, którą złożył Dan Pescod (Wielka Brytania) w imieniu Europejskiej Unii Niewidomych (EBU) i Królewskiego Narodowego Instytutu Niewidomych (RNIB), w sprawie dostępu osób niewidomych do książek i innych materiałów drukowanych ⁽¹²⁾,
- uwzględniając zieloną księgę Komisji dotyczącą dystrybucji utworów audiowizualnych w Internecie w Unii Europejskiej: możliwości i wyzwania związane z jednolitym rynkiem cyfrowym (COM(2011)0427),
- uwzględniając zieloną księgę Komisji na temat praw autorskich w gospodarce opartej na wiedzy (COM(2008)0466),
- uwzględniając komunikat Komisji pt. „Jednolity rynek w obszarze praw własności intelektualnej – Wspieranie kreatywności i innowacji celem zapewnienia wzrostu gospodarczego, atrakcyjnych miejsc pracy oraz wysokiej jakości produktów i usług w Europie” (COM(2011)0287),

⁽¹⁾ Dz.U. L 372 z 27.12.2006, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. L 265 z 11.10.2011, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 248 z 6.10.1993, s. 15.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 157 z 30.4.2004, s. 45.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 28.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 346 z 27.11.1992, s. 61.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 272 z 13.10.2001, s. 32.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0179.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0368.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 353 E z 3.12.2013, s. 64.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 50 E z 21.2.2012, s. 48.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 249 E z 30.8.2013, s. 49.

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

- uwzględniając Protokół ustaleń z dnia 20 września 2011 r. w sprawie podstawowych zasad digitalizacji i udostępniania niedostępnych utworów w celu ułatwienia digitalizacji i udostępniania książek i periodyków naukowych bibliotekom europejskim i innym podobnym instytucjom,
- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej oraz opinie Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jak również Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów (A8-0209/2015),
 - A. mając na uwadze, że zmiana dyrektywy 2001/29/WE ma kluczowe znaczenie dla promowania kreatywności, innowacji, różnorodności kulturowej, wzrostu gospodarczego, konkurencyjności, jednolitego rynku cyfrowego oraz dla dostępu do wiedzy i informacji, a tym samym dla zapewniania autorom utworów literackich i artystycznych właściwego uznania i ochrony przysługujących im praw własności intelektualnej;
 - B. mając na uwadze, że art. 167 TFUE stanowi, że Unia Europejska przyczynia się do rozkwitu i różnorodności kultury państw członkowskich, co przejawia się w szczególności w twórczości artystycznej i literackiej;
 - C. mając na uwadze, że celem dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym było dostosowanie ustawodawstwa w sprawie praw autorskich i pokrewnych w celu uwzględnienia w nim postępu technologicznego;
 - D. mając na uwadze, że dyrektywa 2001/29/WE dotyczy również szeregu zobowiązań UE na mocy prawa międzynarodowego, w tym przepisów Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych, traktatu WIPO o prawie autorskim i traktatu WIPO o wykonaniach artystycznych i fonogramach;
 - E. mając na uwadze, że Komisja Europejska i państwa członkowskie czynią znaczne inwestycje w digitalizację oraz udostępnianie w internecie bogatych zbiorów europejskich instytucji dziedzictwa kulturowego, aby obywatele mogli mieć do nich dostęp wszędzie, za pomocą dowolnego urządzenia;
 - F. mając na uwadze, że europejski sektor kultury i branża twórcza są siłą napędową wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy w UE i mają ogromny udział w gospodarce UE, gdyż zatrudniają ponad 7 mln osób i zgodnie z najnowszymi szacunkami wytwarzają ponad 4,2 % PKB, w trakcie kryzysu gospodarczego w latach 2008–2012 w sektorze kultury nadal powstawały miejsca pracy;
 - G. mając na uwadze, że ze wspólnej ekspertyzy EPO i UHRW z września 2013 r. wynika, że ok. za 39 % ogólnej działalności gospodarczej w UE (wartości ok. 4 700 mld EUR rocznie) odpowiadają sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej, a także zapewniają 26 % bezpośredniego zatrudnienia (a więc 56 mln), zaś zatrudnienie pośrednie stanowi dalsze 9 % ogólnej liczby miejsc pracy w UE;
 - H. mając na uwadze, że rewolucja cyfrowa przyniosła ze sobą nowe technologie i środki komunikacji i umożliwiła nowe formy ekspresji, które – kwestionując trójstronny układ łączący tradycyjnie twórcę z odbiorcą za pośrednictwem przedsiębiorcy z branży kulturalnej – przyczyniły się do powstania gospodarki opartej na wiedzy, tworząc nowe miejsca pracy i sprzyjając promowaniu kultury i innowacji;
 - I. mając na uwadze, że wszelkie inicjatywy polityczne dotyczące jednolitego rynku cyfrowego muszą być zgodne z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, a zwłaszcza z jej art. 11, 13, 14, 16, 17 i 22;
 - J. mając na uwadze, że różnorodność kulturowa i językowa wykracza poza granice państwowe, a niektórymi językami europejskimi posługują się mieszkańcy wielu krajów;
 - K. mając na uwadze, że Karta praw podstawowych UE chroni wolności słowa i informacji, sztuki i nauki oraz gwarantuje ochronę danych osobowych, ochronę różnorodności kulturowej i językowej, prawo do własności i ochrony własności intelektualnej, prawo do nauki i wolność prowadzenia działalności gospodarczej;
 - L. mając na uwadze, że również w dobie cyfrowej autorowi musi przysługiwać prawo do ochrony jego twórczości;

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

- M. mając na uwadze, że należy uwzględnić środki, które przyczyniają się do dalszego rozwoju wymiany kulturalnej i poprawy pewności prawnej w sektorze; mając na uwadze, że wdrożenie dyrektywy 2001/29/WE umożliwiło rozwój licznych usług kreatywnych w internecie oraz że konsumenci nigdy dotąd nie mieli dostępu do tak szerokiej gamy wytworów pracy twórczej i kulturalnej; mając na uwadze, że dla użytkowników ważny jest dostęp do szerokiego wachlarza różnorodnych i wysokiej jakości treści kulturalnych;
- N. mając na uwadze, że harmonijny i systematyczny rozwój Europejskiej biblioteki cyfrowej utworzonej w 2008 roku w ramach inicjatywy UE, sprawił, że dzieła z bibliotek państw członkowskich stały się ogólnodostępne;
- O. mając na uwadze, że wytwory pracy twórczej to jedno z podstawowych źródeł zasilających gospodarkę cyfrową i elementy sektora technologii informacyjnych, takie jak wyszukiwarki, media społecznościowe i platformy gromadzące treści tworzone przez użytkowników, jednak prawie cała wartość wygenerowana przez takie wytwory jest przekazywana tym pośrednikom cyfrowym, którzy odmawiają wynagradzania autorów lub negocjują nadzwyczaj niskie wynagrodzenia;
- P. mając na uwadze, że dyrektywa 2011/77/UE oraz dyrektywa 2006/116/WE harmonizują warunki ochrony na mocy prawa autorskiego i praw pokrewnych poprzez wprowadzenie całkowitej harmonizacji okresu ochrony dla każdego rodzaju utworu oraz każdego odnośnego prawa w państwach członkowskich;
- Q. mając na uwadze, że obowiązkiem prawodawcy unijnego jest propagowanie jasnych przepisów dotyczących prawa autorskiego i praw pokrewnych, które byłyby zrozumiałe dla wszystkich podmiotów, a w szczególności przez ogół społeczeństwa, a także gwarantowały pewność prawa;
- R. mając na uwadze przewagę konkurencyjną i rosnącą potęgę niektórych pośredników w internecie, a także negatywny wpływ takiej sytuacji na potencjał twórczy autorów oraz rozwój usług oferowanych przez innych dystrybutorów wytworów pracy twórczej;
- S. mając na uwadze, że przy określaniu ram prawnych w dziedzinie prawa autorskiego i praw pokrewnych należy uwzględnić konieczność zachęcania do tworzenia innowacyjnych modeli przemysłowych i handlowych, wykorzystujących możliwości oferowane przez nowe technologie, aby uczynić przedsiębiorstwa UE bardziej konkurencyjnymi;
- T. mając na uwadze, że stymulowanie wzrostu gospodarczego i tworzenie miejsc pracy w Europie stanowi priorytet dla Komisji i zajmuje centralne miejsce w jej programie politycznym na lata 2014–2019;
1. zwraca uwagę, że prawo autorskie jest konkretnym środkiem zagwarantowania wynagrodzenia twórcom oraz finansowania twórczości;
 2. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą przeprowadzenia konsultacji w sprawie prawa autorskiego, która spotkała się z ogromnym zainteresowaniem wielu różnych podmiotów, w tym sektora kultury i ogółu społeczeństwa⁽¹⁾;
 3. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie się Komisji do dalszego rozwoju agendy cyfrowej UE, w tym kwestii praw autorskich, w ramach nowego mandatu Komisji; z zadowoleniem przyjmuje program prac Komisji na 2015 r., w którym obiecano przedłożenie pakietu w sprawie jednolitego rynku cyfrowego, obejmującego wniosek ustawodawczy określający cel zmodernizowania przepisów dotyczących praw autorskich, aby dostosować je do epoki cyfrowej;
 4. przypomina, że prawo autorskie i prawa pokrewne chronią i wspierają rozwój i wprowadzanie do obrotu nowych produktów i usług, jak również tworzenie i wykorzystanie ich twórczej treści, przyczyniając się w ten sposób do wzrostu konkurencyjności, zatrudnienia i innowacji w wielu gałęziach przemysłu w UE;
 5. podkreśla, że prawo autorskie jest tylko tak skuteczne jak środki służące egzekwowaniu jego ochrony oraz że zapewnienie dobrze prosperującego i innowacyjnego sektora kreatywnego wymaga zdecydowanego egzekwowania prawa autorskiego;
 6. przypomina, że terytorialność jest nierozdzielnie związana z istnieniem prawa autorskiego i praw pokrewnych; podkreśla, że zasada ta nie stoi w sprzeczności ze środkami gwarantującymi przenoszenie treści;

⁽¹⁾ Komisja Europejska, DG MARKT, Sprawozdanie w sprawie odpowiedzi uzyskanych w wyniku konsultacji publicznych na temat przeglądu przepisów UE dotyczących prawa autorskiego, lipiec 2014 r.

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

7. podkreśla, że wszelkie zmiany dyrektywy 2001/29/WE powinny utrzymać ochronę zasady sprawiedliwego wynagrodzenia dla podmiotów prawa autorskiego; domaga się potwierdzenia zasady terytorialności, która umożliwia poszczególnym państwom członkowskim gwarantowanie tej zasady w ramach ich polityki kulturalnej;
8. odnotowuje, że od czasu wdrożenia dyrektywy 2001/29/WE oferta dzieł legalnie dostępnych konsumentom powiększyła się; zauważa ponadto, że transgraniczny dostęp do różnorodności zastosowań, jakie postęp techniczny oferuje konsumentom, może wymagać opartego na dowodach usprawieniach obecnych ram prawnych, aby jeszcze bardziej rozszerzyć legalną ofertę różnorodnych treści kulturalnych i kreatywnych w internecie w celu zapewnienia dostępu do europejskiej różnorodności kulturowej;
9. przypomina, że niektóre usługi dotyczące treści są zbyt często niedostępne dla konsumentów z powodów geograficznych, co jest sprzeczne z celem dyrektywy 2001/29/WE, czyli urzeczywistnieniem czterech wolności rynku wewnętrznego; z tego względu wzywa Komisję, by zaproponowała odpowiednie rozwiązania dotyczące lepszego transgranicznego dostępu konsumentów do usług i treści chronionych prawem autorskim;
10. jest zdania, że podejście przyjęte w dyrektywie 2014/26/UE w sprawie zbiorowego zarządzania prawem autorskim może być źródłem cennych wniosków w odniesieniu do innych rodzajów treści, ale że problemów dotyczących możliwości przenoszenia oraz blokowania geograficznego nie da się rozwiązać za pomocą jednego, uniwersalnego rozwiązania; kwestia ta może wymagać szeregu różnych interwencji, zarówno regulacyjnych, jak i rynkowych;
11. podkreśla, że twórczość w UE jest jednym z jej najbogatszych zasobów i osoby, które chcą z niej korzystać powinny mieć ku temu możliwość za opłatą, nawet jeśli twórczość ta sprzedawana wyłącznie w innym państwie członkowskim;
12. przypomina o możliwości wykorzystywania licencji wieloterytorialnych, co przewiduje dyrektywa 2014/26/UE w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi, w przypadku gdyby dystrybutorzy chcieli objąć zasięgiem terytorium całej Europy;
13. zwraca uwagę, że finansowanie, produkcja i koprodukcja filmów i treści telewizyjnych w dużej mierze zależą od wyłącznych licencji terytorialnych, przyznawanych lokalnym dystrybutorom na różnorodnych platformach odpowiadających specyfice kulturowej poszczególnych rynków europejskich; podkreśla w związku z tym, że oparta na zasadzie swobody zawierania umów możliwość wyboru zasięgu terytorialnego i rodzaju platformy dystrybucji sprzyja inwestowaniu w filmy i treści telewizyjne, a także wspieraniu różnorodności kulturowej; apeluje do Komisji o zagwarantowanie, by każdą inicjatywę dotyczącą unowocześnienia prawa autorskiego poprzedzała obszerna analiza jego wpływu na produkcję, finansowanie i dystrybucję filmów i treści telewizyjnych, a także różnorodność kulturową;
14. podkreśla, że stosowane w sektorze praktyki blokowania geograficznego nie powinny uniemożliwiać mniejszościom kulturowym zamieszkującym UE dostępu do treści lub usług w ich własnym języku, zarówno bezpłatnych, jak i dostępnych za opłatą;
15. popiera inicjatywy mające na celu rozszerzenie możliwości przenoszenia w obrębie Unii legalnie nabytych usług internetowych i legalnie udostępnionych treści przy jednoczesnym pełnym poszanowaniu prawa autorskiego oraz interesów podmiotów tego prawa;
16. przypomina, że europejskie rynki produktów kultury są w sposób naturalny zróżnicowane z powodu różnorodności kulturowej i językowej Europy; zauważa, że różnorodność tę powinno się uważać raczej za atut niż przeszkodę dla jednolitego rynku;
17. zauważa znaczenie licencji terytorialnych w Unii, zwłaszcza w odniesieniu do produkcji audiowizualnej i filmowej, która opiera się głównie na systemach wcześniejszych zakupów lub wcześniejszego finansowania przez nadawców;
18. zauważa z niepokojem mnożenie się nielegalnych usług w internecie i rozwój piractwa, a także generalnie naruszania własności intelektualnej, co stanowi poważne zagrożenie dla gospodarek państw członkowskich i działalności twórczej w Unii Europejskiej;
19. podkreśla, że podstawą wszelkich reform prawa autorskiego powinien być wysoki poziom ochrony, ponieważ prawo to ma podstawowe znaczenie dla twórczości intelektualnej i zapewnia stabilną, jasną i elastyczną podstawę prawną napędzającą inwestycje oraz wzrost w sektorze kultury i branży kreatywnej, a jednocześnie likwidują niepewność prawa i niespójności, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rynku wewnętrznego;

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

20. podkreśla, że oprócz rozbudowy funkcjonujących struktur dla jednolitego rynku cyfrowego trzeba również podjąć działania na rzecz zagwarantowania dalszego prawidłowego funkcjonowania analogowego rynku wewnętrznego;
21. zauważa, że sektory intensywnie korzystające z prawa autorskiego zatrudniają ponad 7 mln osób w UE; apeluje zatem do Komisji o dopilnowanie, aby każdą inicjatywę ustawodawczą dotyczącą modernizacji prawa autorskiego poprzedzała wyczerpująca ocena ex ante jej skutków dla wzrostu i zatrudnienia, a także kosztów i zalet ewentualnie wynikłych z takiej inicjatywy, zgodnie z zasadą lepszego stanowienia prawa;
22. podkreśla, że wszelkie przyszłe zmiany prawa autorskiego muszą być ukierunkowane i opierać się na wiarygodnych danych, aby zapewnić dalszy rozwój branży twórczej w Europie;
23. uznaje, że działalność handlowa z naruszeniem prawa autorskiego stanowi poważne zagrożenie dla funkcjonowania jednolitego rynku cyfrowego oraz dla rozwoju legalnej oferty zróżnicowanych kulturalnych i twórczych treści internetowych;
24. uważa za niezbędne umocnienie pozycji autorów i twórców oraz polepszenie ich wynagrodzenia w związku z cyfrową dystrybucją i eksploatacją ich utworów;

Prawa wyłączne

25. przyznaje, że konieczne jest zapewnienie autorom i wykonawcom ochrony prawnej ich twórczości i pracy artystycznej; uznaje, że rozpowszechnianie kultury i wiedzy leży w interesie publicznym; uznaje rolę producentów i wydawców we wprowadzaniu utworów na rynek oraz konieczność zapewnienia właściwego wynagrodzenia wszystkim kategoriom podmiotów praw autorskich; apeluje o poprawę wynikającej z umowy pozycji autorów i wykonawców wobec innych podmiotów praw autorskich i pośredników – zwłaszcza poprzez rozważenie ustanowienia rozsądnego terminu na użytkowanie prawa przekazanego przez autora osobom trzecim, po którego upływie te prawa by wygasły – ponieważ wymiany umowne charakteryzują się często brakiem równowagi podkreśla przy tym znaczenie swobody umów;
26. zaznacza, że również z kulturalnego punktu widzenia bardzo ważne jest otoczenie proporcjonalną ochroną utworów chronionych przez prawo autorskie i przedmiotów ujętych w prawach pokrewnych oraz że na mocy art. 167 TFUE Unia ma obowiązek uwzględniania w swoim działaniu aspektów kulturalnych;
27. podkreśla, że autor i wykonawca muszą w równym stopniu w środowisku cyfrowym co w świecie analogowym otrzymywać odpowiednie wynagrodzenie;
28. zwraca się do Komisji, by oceniła ukierunkowane i odpowiednie środki zmierzające do zwiększenia pewności prawnej, zgodnie z wyznaczonym przez Komisję celem dotyczącym lepszego stanowienia prawa; wzywa Komisję do przeanalizowania wpływu jednolitego europejskiego tytułu uprawniającego do korzystania z praw autorskich na zatrudnienie i innowacje, interesy twórców, wykonawców i innych uprawnionych, a także na wspieranie dostępu konsumentów do regionalnej różnorodności kulturowej;
29. przypomina, że prawa wyłączne i swoboda umów mają zasadnicze znaczenie dla kruchego ekosystemu twórczości i jego finansowania, ponieważ umożliwiają lepszą dywersyfikację ryzyka, zaangażowanie różnych podmiotów we wspólne przedsięwzięcia z korzyścią dla kulturowo zróżnicowanych odbiorców, a także zachęcanie do inwestycji w produkcję profesjonalnych treści;
30. zaleca, by unijny ustawodawca rozważył – w celu ochrony interesu publicznego przy jednoczesnej ochronie informacji osobistych – w jaki sposób dalej zmniejszyć przeszkody w ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego; zauważa, że takie dostosowanie prawa powinno odbyć się przy należyтым uwzględnieniu dyrektywy 2013/37/UE, podstawowych zasad prawa autorskiego oraz odpowiedniego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej;
31. apeluje do Komisji o skuteczne zabezpieczenie utworów stanowiących własność publiczną, które z definicji nie podlegają ochronie prawa autorskiego; w związku z tym apeluje do Komisji o uściślenie, że po digitalizacji utworów należących wcześniej do domeny publicznej, który nie stanowi nowego, przekształconego utworu, pozostaje w tej domenie; apeluje do Komisji także o sprawdzenie, na ile można przyznać podmiotom praw autorskich prawo przeznaczenia utworów w całości lub w części do domeny publicznej;

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

32. wzywa Komisję do dalszego zharmonizowania czasu obowiązywania ochrony prawa autorskiego, nie dopuszczając do dalszego przedłużenia okresu ochrony, zgodnie z międzynarodowymi standardami ustanowionymi w konwencji berneńskiej; zachęca państwa członkowskie do sprawnego ukończenia transpozycji i wdrożenia dyrektyw 2006/116/WE i 2011/77/UE;

Wyjątki i ograniczenia

33. apeluje do unijnego ustawodawcy o to, by pozostał wierny wyznaczonemu w dyrektywie 2001/29/WE celowi otoczenia właściwą ochroną prawa autorskiego i praw pokrewnych jako jednemu z głównych sposobów zapewniających powstawanie twórczości kulturalnej w Europie i zapewnienia sprawiedliwej równowagi między różnymi kategoriami podmiotów prawa autorskiego i użytkowników utworów objętych ochroną, a także między poszczególnymi kategoriami podmiotów praw autorskich; podkreśla ponadto, że wszelkie zmiany prawodawstwa w tej dziedzinie powinny zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp do dzieł i usług chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi we wszelkich formatach;

34. podkreśla, że prawo autorskie i prawa pokrewne stanowią ramy prawne dla europejskiego sektora kultury i europejskiego sektora kreatywnego, jak również dla sektora edukacji i badań oraz dla sektora czerpiącego korzyści z wyjątków i ograniczeń tych praw, a także tworzą podstawę aktywności i zatrudnienia;

35. zwraca uwagę, że wyjątki i ograniczenia należy stosować w taki sposób, by uwzględnić cele, dla jakich zostały przewidziane, oraz cechy charakterystyczne środowiska cyfrowego i środowiska analogowego, przy jednoczesnym utrzymaniu równowagi między interesami podmiotów prawa autorskiego i interesem publicznym; dlatego wzywa Komisję, by zbadała możliwość dokonania przeglądu szeregu istniejących wyjątków i ograniczeń, żeby lepiej je dostosować do środowiska cyfrowego, z uwzględnieniem obecnych zmian w środowisku cyfrowym i potrzeby konkurencyjności;

36. podkreśla znaczenie wyjątków i ograniczeń dostępnych dla osób niepełnosprawnych; w związku z tym zwraca uwagę na zawarcie traktatu z Marrakeszu, który ułatwi osobom niewidomym i słabowidzącym dostęp do książek, oraz zachęca do szybkiej ratyfikacji tego traktatu i niezależniania jego ratyfikacji od przeglądu unijnych ram prawnych; uważa, że traktat z Marrakeszu to pozytywny krok naprzód, ale wiele należy jeszcze zrobić, aby otworzyć dostęp do treści dla osób dotkniętych różnymi rodzajami niepełnosprawności;

37. odnotowuje znaczenie europejskiej różnorodności kulturowej oraz zauważa, że występujące w państwach członkowskich różnice we wdrażaniu wyjątków mogą stanowić utrudnienie w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego zmierzającego do rozwoju transgranicznej działalności oraz światowej konkurencyjności i innowacyjności UE, a także skutkować niepewnością prawną dla twórców i użytkowników; jest zdania, że dlatego niektóre wyjątki i ograniczenia mogą zyskać na bardziej wspólnym charakterze przepisów; zaznacza jednak, że różnice mogą być uzasadnione umożliwieniem państwu członkowskiemu stanowienia prawa zgodnie z ich szczególnymi interesami kulturalnymi i gospodarczymi, zgodnie z zasadami proporcjonalności i pomocniczości;

38. apeluje do Komisji o zbadanie zastosowania norm minimalnych w przypadku wszystkich wyjątków i ograniczeń oraz o dalsze zapewnianie właściwego wdrożenia wyjątków i ograniczeń przewidzianych w dyrektywie 2001/29/WE oraz równego dostępu do różnorodności kulturowej na rynku wewnętrznym w wymiarze transgranicznym i zwiększenia pewności prawa;

39. uważa za konieczne rozszerzenie wyjątków, z których mogą korzystać instytucje działające w interesie publicznym, takie jak biblioteki, muzea czy archiwa, aby sprzyjać szerokiemu dostępowi do dziedzictwa kulturowego również za pośrednictwem platform internetowych;

40. zwraca się do Komisji, by z zachowaniem ostrożności rozważyła ochronę praw podstawowych, a w szczególności zwalczanie dyskryminacji lub ochrona wolności prasy; w tym kontekście przypomina, że dla wyjątków należy przewidzieć sprawiedliwe rekompensaty;

41. przypomina o znaczeniu małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w branży kulturalnej i twórczej w odniesieniu do tworzenia miejsc pracy i wzrostu w UE; podkreśla, że zdecydowana większość MŚP sektora kultury i sektora kreatywnego funkcjonuje na zasadzie elastyczności w odniesieniu do prawa autorskiego przy produkcji i dystrybucji utworów kulturalnych i utworów pracy twórczej, a także przy inwestowaniu w te utwory, ale również w celu wypracowania nowatorskich rozwiązań umożliwiających użytkownikom internetowy dostęp do utworów branży twórczej dostosowany do preferencji i specyfiki lokalnych rynków;

42. odnotowuje z zainteresowaniem rozwój nowych form wykorzystania utworów w sieciach cyfrowych, w szczególności w celu ich przekształcenia, oraz podkreśla, że trzeba zbadać rozwiązania umożliwiające pogodzenie skutecznej ochrony zapewniającej twórcom godziwe wynagrodzenie i rekompensatę z realizacją celu publicznego związanego z dostępem do dóbr kultury i wiedzy;

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

43. podkreśla, że jeżeli wyjątek lub ograniczenie już znajduje zastosowanie, nowe rodzaje korzystania z treści, umożliwiające przez postęp technologiczny, lub nowe rodzaje korzystania z technologii należy – dla poprawy pewności prawnej – uznawać za zgodne z istniejącym wyjątkiem lub ograniczeniem, pod warunkiem że nowy rodzaj korzystania jest podobny do dotychczasowego; w takiej sytuacji należy przeprowadzić trzystopniowy test; stwierdza, że taka elastyczność w wykładni wyjątków i ograniczeń może umożliwić dostosowanie danych wyjątków i ograniczeń do specyfiki kraju i odmiennych krajowych potrzeb społecznych;
44. podkreśla potrzebę zapewnienia neutralności technologicznej i przyszłej zgodności wyjątków i ograniczeń z należyтым uwzględnieniem skutków konwergencji mediów, przy jednoczesnym działaniu na rzecz interesu publicznego przez wspieranie zachęt do tworzenia, finansowania i dystrybucji nowych utworów oraz ich udostępniania odbiorcom w sposób nowatorski, innowacyjny i atrakcyjny;
45. sugeruje przegląd odpowiedzialności usługodawców i pośredników w celu jasnego określenia ich statusu prawnego i odpowiedzialności w odniesieniu do prawa autorskiego, aby zapewnić należytą staranność w procesie tworzenia i łańcuchu dostaw oraz godziwe wynagrodzenie dla twórców i podmiotów prawa autorskiego w UE.
46. podkreśla, że rozwój rynku technologii cyfrowej nie jest możliwy bez rozwoju branży kultury i branży twórczej;
47. podkreśla znaczenie wyjątków dotyczących karykatury, parodii i pastiszu dla żywotności debaty demokratycznej; podkreśla, że taki wyjątek powinien zmierzać do zachowania sprawiedliwej równowagi między interesami i prawami twórców i stworzonych przez nich oryginalnych postaci a wolnością wypowiedzi użytkownika utworu chronionego, który korzysta z wyjątku dotyczącego karykatury, parodii lub pastiszu
48. podkreśla, że należy odpowiednio ocenić umożliwienie zastosowania zautomatyzowanych technik analitycznych dla tekstów i danych (np. eksploracja tekstów i danych lub eksplorowanie treści) do celów badawczych, pod warunkiem że wydano zgodę na zapoznanie się z danym utworem;
49. podkreśla, że rozwój rynku technologii cyfrowej jest ściśle powiązany z rozwojem branży kultury i branży twórczej, w związku z czym osiągnięcie trwałego dobrobytu jest możliwe jedynie przez zrównoważony równoległy rozwój obu tych dziedzin;
50. zauważa, że prawo do własności prywatnej jest jednym z fundamentów nowoczesnego społeczeństwa; zauważa również, że ułatwianie dostępu do materiałów edukacyjnych i dóbr kultury ma kapitalne znaczenie dla rozwijania społeczeństwa opartego na wiedzy i że musi ono zostać uwzględnione przez ustawodawców;
51. domaga się wprowadzenia wyjątku w odniesieniu do celów badawczych i edukacyjnych, który powinien dotyczyć nie tylko placówek edukacyjnych, lecz także akredytowanej działalności edukacyjnej lub badawczej, w tym działalności online i transgranicznej, związanej z placówką edukacyjną uznawaną przez właściwe organy lub odpowiednie prawodawstwo, lub prowadzonej w ramach programu edukacyjnego;
52. podkreśla, że wszelkie nowe wyjątki lub ograniczenia wprowadzane do unijnego systemu prawa autorskiego wymagają właściwego uzasadnienia na mocy rozsądnej i obiektywnej analizy ekonomicznej i prawnej;
53. uznaje znaczenie bibliotek w dostępie do wiedzy oraz wzywa Komisję, by oceniła przyjęcie wyjątku umożliwiającego bibliotekom publicznym i naukowym legalne, publiczne wypożyczanie utworów w formatach cyfrowych do osobistego użytku, na ograniczony okres, przez internet lub sieci biblioteczne, żeby można było skutecznie i w nowoczesny sposób wypełniać leżący w publicznym interesie obowiązek upowszechniania wiedzy; zaleca, aby autorzy byli sprawiedliwie wynagradzani za wypożyczanie książek elektronicznych w takim samym zakresie jak w przypadku wypożyczenia książek na nośniku fizycznym, zgodnie z krajowymi ograniczeniami terytorialnymi;
54. apeluje do Komisji o ocenę przyjęcia wyjątku przyznającego bibliotekom prawo digitalizacji treści przeznaczonych do zapoznawania się z nimi na miejscu, katalogowania i archiwizacji;
55. podkreśla znaczenie uwzględniania wniosków z licznych eksperymentów podejmowanych w branży książkowej w celu ustanowienia sprawiedliwych, zrównoważonych i wykonalnych modeli biznesowych;
56. zauważa, że w niektórych państwach członkowskich wprowadzono ustawowe licencje w celu ustanowienia systemów rekompensat; podkreśla, że trzeba zapewnić, by działania dopuszczalne na mocy wyjątku zachowały swoją dopuszczalność; przypomina, że rekompensata za wykonywanie wyjątków i ograniczeń powinna być rozważona tylko w przypadkach, gdy działania uznane za wchodzące w zakres wyjątku przyniosą szkodę podmiotowi prawa autorskiego; ponadto wzywa europejskie obserwatorium do spraw naruszeń praw własności intelektualnej, by przeprowadziło pełną ocenę naukową tych środków wprowadzonych przez dane państwo członkowskie oraz ich skutków dla każdego podmiotu prawa autorskiego, którego one dotyczą;

Czwartek, 9 lipca 2015 r.

57. przypomina o znaczeniu wyjątku dotyczącego kopii prywatnej, która nie może być ograniczana pod względem technicznym, a wiąże się ze sprawiedliwym wynagrodzeniem dla twórców; zwraca się do Komisji, by na gruncie dowodów naukowych przeanalizowała rezolucję Parlamentu z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie opłat licencyjnych za kopie na użytek prywatny⁽¹⁾, wyniki ostatniego procesu mediacji prowadzonego przez Komisję⁽²⁾ oraz skuteczność istniejących środków dotyczących sprawiedliwej rekompensaty dla podmiotów prawa autorskiego w związku ze zwielokrotnianiem dokonywanym przez osoby fizyczne na użytek prywatny, w szczególności w odniesieniu do środków dotyczących przejrzystości;

58. zauważa, że opodatkowanie kopiowania na użytek prywatny należy tak sformułować, aby informować obywateli o rzeczywistym charakterze, celu i sposobach wykorzystywania tego podatku;

59. podkreśla, że opłaty licencyjne za korzystanie z wersji cyfrowych powinny być bardziej przejrzyste i zoptymalizowane w celu zagwarantowania praw podmiotów prawa autorskiego i konsumentów oraz poprzez uwzględnienie dyrektywy 2014/26/UE w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych do korzystania online na rynku wewnętrznym;

60. podkreśla, że należy zwiększyć jasność i przejrzystość systemu prawa autorskiego dla jego użytkowników, w szczególności w odniesieniu do treści generowanych przez użytkownika i opłat za prawa autorskie, aby wspierać kreatywność i dalszy rozwój platform internetowych oraz zapewnić odpowiednie wynagrodzenie podmiotom prawa autorskiego;

61. odnotowuje znaczenie art. 6 ust. 4 dyrektywy 2001/29/WE i podkreśla, że umowy i ich warunki nie powinny utrudniać skutecznego stosowania wyjątków lub ograniczeń oraz dostępu do treści niepodlegających ochronie na mocy prawa autorskiego i praw pokrewnych;

62. zwraca się do nadawców o publikowanie wszystkich informacji dotyczących środków technologicznych niezbędnych do zapewnienia interoperacyjności ich treści;

63. podkreśla potrzebę promowania większej interoperacyjności, w szczególności oprogramowania i terminali, ponieważ jej brak utrudnia innowacje, ogranicza konkurencję i szkodzi konsumentom; uważa, że brak interoperacyjności może prowadzić do uzyskania pozycji dominującej przez jeden konkretny produkt lub usługę, co z kolei dławi konkurencję i ogranicza wybór konsumentów w UE;

64. zauważa, że szybki postęp technologiczny na rynku cyfrowym wymaga technologicznie neutralnych ram prawnych dotyczących prawa autorskiego;

65. podkreśla rolę proporcjonalnej i skutecznej egzekucji we wspieraniu twórców, podmiotów prawa autorskiego i konsumentów;

66. zwraca się do Komisji i do prawodawcy unijnego o przeanalizowanie rozwiązań dotyczących przeniesienia wartości z treści na usługi; podkreśla konieczność dostosowania definicji statusu pośrednika w obecnym środowisku cyfrowym;

67. podkreśla, że konsumenci często napotykają różnorodne ograniczenia, a pojęcie praw konsumentów w ramach odnoszących się do prawa autorskiego jest bardzo często nieobecne; wzywa Komisję do oceny efektywności obowiązującego prawa autorskiego z perspektywy konsumentów oraz do opracowania zestawu jasnych i kompleksowych praw konsumentów.

o

o o

68. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządów i parlamentom państw członkowskich.

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2014)0179.

⁽²⁾ Zalecenia Antónia Vitorina z dnia 31 stycznia 2013 r. przedstawione w wyniku ostatniego procesu mediacji prowadzonego przez Komisję w sprawie opłat licencyjnych za kopiowanie i zwielokrotnianie na użytek prywatny.